

Jubileum mládeže

Řím, 11. – 15. dubna, 1984

Papež Jan Pavel II. poprvé pozval mládež celého světa na oslavu Jubilea mládeže těmito slovy: „Bude to setkání modlitby, sdílení, dialogu a radosti. Jedním slovem: setkání pravdy a života, které přinese každému a všem aktivní pokoj. Setkání vás učiní budovateli nových forem života, které více vyjadřují tvář současného člověka, ale i člověka zítřka, který se již objevuje ve vašich tvářích.“

Třináctého dubna zaplnilo náměstí sv. Petra více než 300 000 mladých lidí, aby se setkali se Svatým otcem v den slavení svého Jubilea.

Na závěr tohoto Svatého roku – 22. dubna – papež svěřil mladým lidem velký kříž, který byl v průběhu Jubilejních slavností v bazilice sv. Petra, a svěřil jim tak poslání zvěstovat světu lásku Otce a rozhlášovat, že pouze v Kristu se nachází spása lidí, pravý pokoj, štěstí nás samých i našich bližních.

Zahájení Jubilea mladých

11. dubna 1984 – náměstí svatého Petra (Řím)

PŘIJMĚTE JEŽÍŠOVU RADOST, SVOBODU A LÁSKU

1. Drazí mladí, toto monumentální náměstí svatého Petra, na němž se setkáváme a na němž se nacházejí mnohé církevní památky, je dnes místem setkání papeže s mládeží celého světa. Zdá se, jako kdyby tato kolonáda, která je kolem nás, tohoto večera představovala otevřenou náruč papeže i celé církve, kteří vás přijímají poblíž hrobu svatého Petra.

Drazí mladí, buďte pozdraveni na tomto prvním setkání s papežem na počátku oslav vašeho Jubilea. Viděl jsem vás, jak jste procházeli ulicí Via Conciliazione s pochodněmi v rukou. Byl to úchvatný průvod světla. Bylo to ale především vyznání víry a naděje, protože spolu s vámi kráčel Kristus. On je důvodem vašeho nadšení a je to on, kdo dává smysl vašemu životu. Volá vás k tomu, abyste žili takové ideály, kterým neučí nikdo jiný. Je vám stále nablízku. Je přítelem, který nikdy nezklame.

Vím, co si přejete, když se teď snáší stín noci. Přejete si modlit se, jako se modlili učedníci na cestě do Emauz: Pane, zůstaň s námi, neboť se připozdívá a den se nachýlil (srv. Lk 24,28). Zůstaň, abys ozářil svým světlem naše bludy a naše obavy. Zůstaň, abys svým světlem dodal síly našemu světlu. Zůstaň, abychom se s tvou pomocí stali štědrými a solidárními. Zůstaň, abychom se ve světě, který má nedostatek víry a naděje, dokázali vzájemně povzbuzovat a rozsévat kolem sebe víru a naději. Zůstaň s námi, abychom se od tebe naučili být světlem pro ostatní mladé i pro svět.

2. Po tři dny budete spolu s mými bratry biskupy meditovat nad tématy, která vzbuzují váš hluboký zájem: nad radostí, svobodou a láskou. Tři klíčová slova označující trojí zkušenost, kterou jste již učinili, kterou však prohloubíte, objasníte, a do níž hlouběji proniknete, abyste ji mohli opět a nyní intenzivněji prožívat. To vše díky slovům velkých svědků dnešní církve, díky vašemu vzájemnému svědectví a díky modlitbě a svátostem. Budiž mi dovoleno, abych vám tohoto večera připomenul některá Ježíšova slova.

Radost! Pohleďte na svou vlastní zkušenost: radujete se z celé řady darů pocházejících od Boha. Jedná se o tělesné zdraví, duchovní život, štědrost srdce, schopnost úžasu nad přírodou a tím, co vykonal člověk, radujete se z přátelství a z lásky. Probud'te však v sobě touhu po ještě lepších darech, po dokonalé radosti, kterou před člověkem odkrývá sám Bůh.

Přibližte se k radosti Abraháma, který je otcem věřících (srv. Gn 8,56). Nazírejte radost Marie, která je blahoslavená, poněvadž uvěřila, a která jásá radostí v Bohu, svém Spasiteli (srv. Lk 1,45.47). Popřejte sluchu Janu Křtiteli, sv. Janu Boscovi a všem ostatním světcům.

Především však nazírejte jedinečnou Ježíšovu radost. Vždyť on je milovaným Synem, v něm žije veškerá Otcova láska (srv. Mt 3,17). On jásá, když vidí, že tajemství Božího království jsou zjevována maličkým (srv. Lk 10,21), a nabízí svůj život, aby mohl přinášet zarmouceným radost. A jaká bude vaše radost?

Pán praví: „Hle, stojím u dveří a klepu. Kdo uslyší můj hlas a otevře dveře, k tomu vejdu a budu jíst u něho a on u mne.“ (Zj 3,20) „Neboť kde jsou dva nebo tři shromážděni ve jménu mém, tam jsem já uprostřed nich.“ (Mt 18,20) „Blahoslavení chudí. Blahoslavení čistého srdce. Blahoslavení tvůrci pokoje. Blahoslavení, kdo lační a žízní po spravedlnosti.“ (srv. Mt 5,3-9) Ano, drazí přátelé, radujte se z toho, že smíte trpět pro Kristovo jméno, i z toho, že spolu s ním jste bratřimi těch, kdo trpí. A Kristovo vzkříšení ať vás naplní trvalým pokojem (srv. Jan 10,10), a to spolu s Duchem svatým, který vám byl dán (srv. Řím 5,5).

3. Drazí mladí, ... přišli jste svobodně, abyste tak vyjádřili svoji lásku ke Kristu a k církvi a abyste se shromáždili v jeho jménu.

Vaše svoboda je velkým darem, který jste obdrželi od Boha. To znamená, že máte sílu říci „ano“ Kristu. Vaše „ano“ by však neznamenal nic, kdybyste nemohli říci „ne“. Když říkáte „ano“ Kristu, dáváte se mu celí, nabízíte mu svá srdce, uznáváte jeho místo ve svém životě, poněvadž jako Boží synové a Kristovi bratři a sestry jste byli stvořeni proto, abyste řekli „ano“ Boží lásce. Vaši svobodu získal Ježíš. On zemřel proto, aby vás učinil svobodnými. Pouze Ježíš osvobozuje. V Janově evangeliu říká sám Ježíš: „Když vás Syn osvobodí, budete skutečně svobodní.“ (Jan 8,36)

Hlavní překážku vaší svobody představuje hřích, který znamená říci „ne“ Bohu. Ovšem Ježíš Kristus, Boží Syn, je připraven odpustit všechny hříchy, a právě toto činí Ježíš ve zpovědi, ve svátosti pokání. Ve zpovědi sám Ježíš odpouští vaše hříchy a navrácí vám svobodu, kterou jste ztratili, když jste řekli „ne“ Bohu. Drazí mladí, milujte svou svobodu, cvičte se v ní tím, že budete říkat „ano“ Bohu. Nevzdávejte se své svobody. Získejte ji zpět, když jste ji ztratili, a posilujte ji, když zeslábně, a to vše ve zpovědi. Pamatujte na Ježíšova slova: „Když vás Syn osvobodí, budete skutečně svobodní.“ (Jan 8,36)

4. Třetím tématem našeho zamyšlení, drazí mladí přátelé, je úchvatná pravda lásky: lásky mezi lidmi, lásky, kterou nás miloval Bůh jako první, lásky, již stále dlužíme Bohu i lidem.

Poslyšte svědectví evangelisty Jana: „Neboť Bůh tak miloval svět, že dal svého jednorozného Syna, aby žádný, kdo v něho věří, nezahynul, ale měl život věčný.“ (Jan 3,16) Kristus je vtělená láska Boha Otce, on je „dobrota Boha, našeho spasitele, a jeho láska k lidem“ (Tit 3,4). Vždyť on se ještě v nejhlubším bodu svého ponížení modlí za své katany a promíjí jim. Ve svém utrpení a ve své smrti Ježíš prochází také temnými hlubinami lásky, zakouší totální vydanost své osoby pro lásku, o níž on sám řekl: „Nikdo nemá větší lásku než ten, kdo za své přátele položí svůj život.“ (Jan 15,13)

Hleďte především na Ježíše! Hleďte na jeho kříž! On sám je tím, co znamená slovo láska. On sám chce a má být mírou vaší lásky. Proto také jeho nové a největší přikázání zní: „Milujte se navzájem: jako jsem já miloval vás, tak se navzájem milujte vy. Podle toho všichni poznají, že jste moji učedníci, budete-li mít lásku k sobě navzájem.“ (Jan 13,34-35)

Jak tento nemocný svět hladoví po lásce, spasitelské lásce Ježíše Krista, Vykupitele! Jak touží po lásce, která by byla mladá a která by tomuto starému světu darovala mladistvou energii! Buďte posly této lásky! Buďte to vy, kdo ji ponesou lidem tak, jako jste nesli světlo pochodní po cestě tohoto večera! Učiňte, aby z vás vyzářoval oheň Ducha svatého, abyste nesli světu světlo a vroucnost Boží lásky!

5. Drazí mladí, otevřete brány Vykupiteli! Spontánně se mi vrací do úst tato výzva, s níž jsem se obrátil ke světu na počátku svého pontifikátu a kterou jsem potom zvolil jako vůdčí motiv pro slavení tohoto jedinečného svatého roku. Zcela spontánně se mi vrací do úst tohoto večera při setkání s vámi, kdo jste přišli jako představitelé mladých celého světa. Dosvědčujte tak, že Kristovo poselství vás nenechává lhotejnými. Tušíte,

že v jeho slově může být obsažena odpověď, kterou tak naléhavě hledáte. Přes otazníky a pochyby, přes rozpaky a sklíčenosti jste postřehli v hlubině svých srdcí, že Ježíš Kristus má v ruce klíč k řešení záhady, která se skrývá v každém člověku. Nevydali byste se na cestu do Říma, kdybyste nebyli pohnuti tímto poznáním, v němž se již skrývá radost z toho, že jste našli to, co může dát smysl a cíl celému vašemu životu.

Drazí mladí, Krista nacházíme, když jej necháme kráčet vedle sebe naší životní cestou. Moje výzva zní: Drazí mladí, dovolte, aby se Kristus přidal k vám a kráčil po vašem boku skrze slovo svého evangelia a energii svých svátostí. Jeho přítomnost klade na člověka velké nároky. Na počátku se může zdát nepohodlnou a mohli byste mít pokušení odmítnout tuto jeho přítomnost. Jestliže ale budete mít odvahu otevřít mu své srdce a přijmout ho do svého života, pak v něm naleznete radost pravé svobody, která je s to budovat vaši existenci na jediné skutečnosti vzdorující plynutí času a která je schopna překročit i hranice smrti; je to nezničitelná skutečnost lásky.

(...)

7. Drazí mladí, buďte vítáni! Vaše putování vás přivedlo až sem. Zaujímáte postoj hledajícího: skrze Krista Vykupitele chcete nalézt nový svět. Vy sami jste příslibem tohoto nového světa, který je třeba budovat i ve vás samých v síle radosti, kterou má ten, před nímž leží nový život, kdo si uvědomuje to, že je svobodným, odpovědným synem Boha, který si přeje naši lásku a chce, abychom všichni byli jeho bratřími (srv. Mt 23,8), a to vše kvůli bratru všech lidí, Ježíši Kristu, spravedlivému. Odvahu! „My víme, že jsme přešli ze smrti do života, a proto milujeme bratry.“ (1 Jan 3,14)

Vigilie

Promluva Jana Pavla II.

14. dubna 1984 – náměstí svatého Petra (Řím)

ODSTRAŇTE ZLO, ZVOLTE ŽIVOT!

Drazí mladí!

1. Nejprve pozdrav a poděkování každému a každé z vás za vaši dochvilnost, s níž jste se dostavili na toto místo v závěrečných dnech mimořádného jubilea vykoupění. Tato vaše přítomnost představuje pro Řím a nejenom pro něj znamení naděje, důvěry a duchovní energie. Lépe řečeno: vaše přítomnost zde představuje skutečné svědectví! Dále zdravím osobnosti italské politické scény pod vedením předsedy rady ministrů a velvyslance, kteří si přáli být dnes spolu s námi. Zdravím rovněž tak přítomné kardinály a biskupy. Jejich přítomnost na tomto setkání zvýrazňuje to, s jakou vážností se pohlíží na vás mladé, protagonisty společnosti příštích let.

Jak úchvatný je pohled na scénérii tohoto náměstí, kde jste se shromáždili! Kdo řekl, že dnešní mládež ztratila smysl pro hodnoty? Je to skutečně pravda, že se na tuto mládež nelze spolehnout? Nuže tedy: já říkám, že právě zkušenost těchto dnů – velkolepá a útěchyplná zkušenost souladu, bratrství a odvahy při veřejném vyznávání víry – sama o sobě dává odpověď na výše uvedené otázky a zároveň rozptyluje podobné pochybnosti!

Proto jsem pocíťoval potřebu ještě se s vámi setkat, aby mohl pokračovat započatý dialog a abychom se zároveň připravili – vy i já – na nejdůležitější a nejslavnostnější okamžik, který zažijeme zítra, o svatém dni, v němž si začneme připomínat Kristovo vykupitelské utrpení. Zítra budeme všichni držet v ruce palmové ratolesti a větvičky a bude to výmluvné znamení té víry, která vás přivedla až do Říma. Tato víra se posilní a

stane se jistější setkáními, k nimž dochází při této jedinečné zkušenosti jubilea, a obnovenou konfrontací s životem a jeho problémy.

2. To si opravdu přeji a z tohoto přání rovněž vyplývá obsah mé řeči. Skutečným problémem je především to, jaké místo náleží mládeži v dnešním světě. Spíše než hovořit abstraktně, upřednostňuji obrátit se přímo na vás a rozprávět s vámi. Budu tedy hovořit z vašeho místa a řeknu hned, že toto místo je vám zaručeno, je pro vás jakoby „rezervováno“, je vaše z velmi jednoduchého a prostého důvodu generační výměny. Tam, kde jsou dnes dospělí nebo staří, budete zítra vy sami. Tuto budoucnost činí mnohem bližší, než by se někomu mohlo zdát, nezastavitelný technologický pokrok a rozvoj legislace. Tvrzení, že mládeži patří zítřek, může někomu připadat dokonce banální. Navíc je zcela evidentní, že tuto budoucnost mladí nebudou s to utvářet bez toho, že by převzali dědictví předchozích generací, bez toho, že by měli v úctě své otce a matky (srv. Dt 5,16), kteří jim předali dar života spolu s hodnotami a ideály, které jsou jim nejdražší.

Mnohem akutnější a složitější se daná otázka stává v okamžiku, když svůj zrak obrátíme od budoucnosti, která není příliš vzdálená a je nám stále bližší („jednoho dne budete mít místo, které vám patří“). Jaké je vlastně místo ve společnosti, které nyní jako mladí zaujímáte?

Tváří v tvář určitým evidentním skutečnostem se mohou objevit určité problémy. Lze kupříkladu popírat, že v některých případech má svět dospělých sklon k tomu, aby ty mladší stavěl stranou? Lze popírat, že v moderním světě existuje celá řada hrozeb a nebezpečí, které mladí jakoby instinktivně pocítují jasněji a bezprostředněji? Když stojíme před takovými hrozbami, jak můžeme uniknout před palčivou otázkou dneška, týkající se obecného smyslu současného života. Kam směřuje tento svět? Kam až dospěje technický a vědecký pokrok, který s sebou nese takovou řadu rizik? Jak vyloučit šílenství nukleární války ničící vše?

Cítíte se ohroženi společností, kterou jste si sami nevybrali, kterou jste nevytvořili, k níž však patříte a vzhledem k níž také narůstá vaše zodpovědnost. Tato společnost se zdá být jakoby šílená, když se veškerou svou silou zaměřuje k tomu, co představuje její vlastní zničení. Vědecký a technologický pokrok zdánlivě učinil člověka pánem materiálního světa. Zkušenost však bohužel ukazuje, že se nejedná o vědecky neutrální vládu, jak si to mnozí představovali. Moderní člověk je totiž pokoušen k tomu, aby považoval každou věc za předmět libovolné manipulace, a tak klade mezi manipulovatelné předměty také sám sebe. To je také velká hrozba naší doby!

Je na vás, drazí mladí, abyste s uvážeností, která se může velmi dobře snoubit s vaším entuziasmem, nabídli svůj osobní příspěvek k řešení neutěšených situací; přitom byste se měli inspirovat vírou a využít zároveň svého mladistvého elánu.

Můžete to dokázat a přitom udržet otevřený dialog s dospělými a hovořit s nimi otevřeně bez stínu sebemenší zatrpklosti. Řeknete jim: my vám nevyčítáme plody a blahobyty, které přináší pokrok, žádáme vás však, abychom mohli být po vašem boku při likvidaci některých nepravostí a při překonávání trvajících nespravedlností. Víme dobře, že pokrok je čímsi pozitivním a nikoli smrtónosným, je však třeba, aby tento pokrok patřil všem a sloužil všem, nikoli pouze některým. Ať přispívá věci míru, nikoli válce. Ať podporuje rozvoj autentického „lidství“ a nevede nikdy k snižování a degradaci božského v člověku. Někteří z nás se cítí být nepochopení a odsunutí stranou. Nesouhlasíme s řešeními, která krácejí cestou dekadence a fakticky se s ní ztotožňují. Chceme vám nabídnout sílu naší naděje! Životní síla, která je v nás, je Božím darem a je stále připravena sloužit ve prospěch člověka, nikdy proti němu!

3. Zde se dotýkáme jádra celého problému. Vy sami musíte cítit zodpovědnost spolu s dospělými a spolu s nimi také usilovat o odstranění zla, příliš mnoha existujících nepravostí, a spolupracovat na obnovení pravých hodnot v dnešní lidské společnosti. Právě zde, v jednotné spolupráci všech lidí, může daný problém nalézt řešení: spíše, než se věnovat učeným diskusím o vztahu mezi generacemi, je třeba věnovat síly tím koordinovanějšímu a solidárnějšímu jednání, čím větší nebezpečí ohrožuje nás všechny. Tak tedy vedle povinností jedněch existují také povinnosti druhých a spolu s povinnostmi také tomu odpovídající práva.

A co je vyhrazeno vám, mladým? Podle toho, co jsem naznačil výše, bych řekl, že vám je vyhrazena určitá prorocká úloha: můžete obžalovat každé zlo dnešní doby především tím, že budete hovořit proti dnes tolik rozšířené „kultuře smrti“, která se v určitých etnických a sociálních kontextech (naštěstí ne všude) ukazuje jako nebezpečná tendence vedoucí k úpadku a zničení. Tak tedy reagovat na takto pojímanou kulturu je jak vaším právem, tak vaší povinností. Musíte si vždy cenit života a usilovat o to, aby život byl správně ceněn. Musíte odmítat jeho systematické znásilňování, které začíná zabíjením nenarozených a projevuje se dále v nespočetných válkách i v popírání práv postižených a starých, aby nakonec dospělo ke konečnému řešení v eutanázii. Je skutečně na vás, abyste se díky vaší vrozené citlivosti pro hodnoty hlásané Kristem a díky vaší averzi vůči kompromisům věnovali spolu s těmi, kdo jsou starší než vy a kdo se nikdy s takovými kompromisy nesmířili, boji s přetrvávající nespravedlností a jejími mnohotvárnými projevy, které stejně jako zlo, na nějž jsme upozornili výše, mají svůj pravý původ v srdci člověka.

To všechno by ale nemělo žádný smysl, pokud byste nedokázali odvážně a sebekriticky odmítat přehnané požadavky a neodolali pokušení vše negovat a slepě to ničit. Toto pokušení někdy bývá velmi silné, vždy je však iracionální. Je na vás, abyste prověřovali, zda se některý z bacilů této „kultury smrti“ (kupříkladu drogy, používání násilí, erotika a řada podob neřestností) nezahníždil ve vás, aby poskvřňoval a ničil vaše mládí, aby zničil ten úchvatný záměr, který má Bůh s každým z vás.

Znovu vám opakuji, drazí mladí: neustupujte „kultuře smrti“. Zvolte si život. Spojte se s těmi, kdo odmítají pojímat své tělo jako pouhou věc. Toto tělo tvoří nedílnou součást vaší lidské existence a je chrámem Ducha svatého. Patří vám, protože vám jej daroval Bůh. Není vám dáno jako nějaká věc, kterou byste mohli jenom využívat a zneužívat. Patří k vaší osobě jako výraz vás samotných, jako řeč, kterou můžete vstoupit do komunikace s druhými v dialogu pravdy, vzájemného respektu a lásky. Svým tělem můžete vyjádřit nejtajnější záhyby vlastní duše, svůj osobitý smysl života, svoji svobodu, své povolání. „Oslavujte proto Boha svým tělem.“ (1 Kor 6,20)

4. Oslavujte ho svým životem. Drazí mladí, nezapomínejte: vaše obžaloba toho rozporuplného ze světa dospělých bude tím věrohodnější a účinnější, čím více vy sami dokážete jako první dát druhým příklad vůle utužené v dobrém a počestném, příklad zralého úsilí a soustavné věrnosti tomu, co představuje pozitivní stránky života a zároveň pravé hodnoty, které se nazývají zbožnost, svoboda, spravedlnost, pracovitost, korektnost, spolupráce, pokoj.

Nestačí obžalovávat, je třeba spolu se všemi ostatními lidmi dobré vůle osobního úsilí při utváření světa, který by byl opravdu podle lidských měřítek, ba podle měřítek synů Božích. V síle každého dne obnovované naděje musíte bojovat po boku těch, kdo tento boj vedli před vámi, za to, aby docházelo k nápravě zla, musíte usilovat o potěšení zarmoucených, musíte rozsévat slovo naděje, které může proměňovat srdce a místo zlořečení vést k dobrořečení, místo nenávisti vést k lásce. Tak budete svědky Kristova světla ve světě, v němž temnoty zla chtějí vážně ohrožovat lidská srdce.

Vaše odvaha a vaše síla budou o to větší, čím lépe pochopíte, že v tomto zápase mezi světlem a temnotami není na nás, abychom určovali to, jaký má být jeho průběh, a ještě méně to, jaký má být jeho výsledek. Na nás je pouze to, abychom v něm poctivě a věrně sehráli svou roli a počítali s mocí vzkříšeného Krista, a to až do doby, kdy Otec, který zaměřuje dějiny k jejich transcendentálnímu cíli, bude mít za to, že plnost času již nastala.

5. Jestliže dokážete hledět na svět novými očima, které vám dává víra, pak mu dokážete jít v ústřety s rukama vztaženými k vyjádření lásky. Pak v něm dokážete odhalit mezi tolika ubohostmi a nespravedlnostmi také neočekávanou přítomnost dobra, úchvatných perspektiv krásy, oprávněných důvodů k naději na lepší zítřek. Když dovolíte, aby Boží slovo vstupovalo do vašich srdcí a obnovovalo je, pak pochopíte, že není nutno odmítat všechno, co vám dospělí a hlavně vaši rodiče předali. Je pouze třeba, abyste nad každou skutečností moudře uvažovali, a tak mohli odmítnout všechno to, co je pomíjivé, a zachovali to, co je trvalé a má svou platnost. Pak konečně odhalíte, jakým vděkem jste zavázáni těm, kdo byli na světě před vámi, protože i oni

doufali, bojovali a trpěli. A toto všechno vykonali pro vás. Je nespornou skutečností, že mladé generace včerejška, tedy generace vašich rodičů a prarodičů, musely snášet obtíže, námahy, bolesti a sebezapírání právě pro vás, a to vše v naději, že vy budete právě těchto věcí ušetřeni. Možná, že rodiče vám ze sebe nedokázali předat to lepší. Jestliže však otevřete oči, pak uvidíte lásku, která je vedla v jejich snažení, a uvidíte v minulosti spíše posilu než zátěž, spíše určitou možnost než omezování.

Jestliže dokážete odpovědět na Boží povolání, pak odhalíte – a mnozí z vás to již jistě učinili – ještě mnohem překvapivější věci; zjistíte totiž, že pravá mladost je ta, která pochází od Boha. Nejedná se o věk zapsaný na úřadě, nýbrž o mladost prýstící z Bohem obnoveného srdce. Zjistíte, že ten nejmladší se může postavit vedle toho, kdo je věkem starší než on, a zahájit dialog, při němž obdarovává a je obdarováván, a zakouší tak vzájemné obohacení i stále se obnovující radost.

Zjistíte, že i ten nejchudší, tělesně nejpostiženější, lidsky a společensky nejbídnější může být první v nebeském království. Můžete představovat toho nebo tu, jehož Bůh používá jako svého zprostředkovatele, aby tomuto světu přinášel spásu. Zjistíte, že nemocný nebo umírající může sjednotit svůj život s Kristem a výrazně přispět k proměně věci stejně jako někdo silný či moudrý. Odhalíte, kde se nachází pravá síla, která může proměnit tento svět.

6. Pravá síla pramení z Krista, Vykupitele světa! To je ústřední bod celé mé promluvy. A nyní je ten okamžik, kdy je třeba položit si zásadní otázku: tento Ježíš, který byl mladý stejně jako vy a který příkladně žil ve své rodině a poznal až do posledního důsledku svět lidí, kým pro vás vlastně je? Je to pouze člověk, velký muž, společenský reformátor? Je to pouze prorok, jemuž jeho současníci neporozuměli (srv. Jan 1,11) a jemuž se v jeho době protiřečilo (srv. Lk 2,34), a proto byl popraven? Anebo je „Synem člověka“, tedy zcela jedinečným mužem, který v realitě svého těla na sebe bere a v sobě shrnuje úděl i bolesti lidí, svých bratří, a současně jako „Syn Boží“ to vše vykupuje? Víím, že Kristus, který je Bohem i člověkem, je pro vás tím ústředním bodem. Víím to!

Předzvěst Ježíšova utrpení, které velikonoční liturgie začíná znovu zpřítomňovat, můžeme postřehnout již v dnešním evangeliu, kde se mezi řádky odráží cynický úklad. Jedná se o slova Kaifášova, který zamýšlel obětovat nevinného, aby nezahynul celý národ. To však, jak podotýká evangelista, neřekl sám ze sebe, ale prorokoval, že Ježíš měl zemřít za lid; a nejen pro národ, nýbrž také proto, aby rozptýlené děti Boží shromáždil v jedno (srv. Jan 11,50-52).

Toto proctví, drazí mladí, se naplnilo. Kristus zemřel za lidi všech generací, které se střídají na této zemi. Kristus zemřel a svou smrtí sjednotil Boží děti, když z nich učinil bratry. Vykoupení je jeho dílem, jednota mezi lidmi je jeho dílo, obojí má univerzální rozměr a trvá navěky, protože toto dílo je neseno nevyčerpatelnou mocí jeho vzkříšení.

Zásadní je tedy věřit v Krista - člověka a Boha, v Krista mrtvého a vzkříšeného, v Krista - Vykupitele celého lidstva, v Krista, který v sobě shrnuje celé lidstvo. Pokud vaše přilnutí k němu bude nezvratné, pak dokážete snáze řešit malé i velké problémy, s nimiž se v životě setkáváte ať už jako jednotlivci nebo jako představitelé nové generace. V žádném okamžiku života nezapomínejte na to, že Bůh tak miloval svět, že dal svého jednorozeného Syna za nás (srv. Jan 3,16). Ve své víře hledejte důvody naděje a také způsoby, jak jednat a reagovat v souladu s tím, že jste Kristovými učedníky.

Posilněte tedy svoji víru, oživte ji, pokud je slabá! Otevřte brány Kristu! Otevřte svá srdce Kristu, přijměte ho jako průvodce na vaši životní cestě! V jeho jménu budete schopni připravovat pokojnější a lidštější zítřek pro vás samé i pro vaše bratry. Je na vás, zejména na vás, abyste právě jemu zasvětili třetí tisíciletí, které se již zjevuje na obzoru lidských dějin.

Homilie při mši svaté na Květnou neděli

15. dubna 1984 – náměstí svatého Petra (Řím)

KONAT DOBRO V LÁSCE, PRAVDĚ A SPRAVEDLNOSTI

„Hosana synu Davidovu! Požehnaný, který přichází ve jménu Páně! Hosana na výsostech!“ (Mt 21,9).

1. Církev se každý rok vrací k těmto slovům plným jásotu a naděje, která zaznívala na cestách vedoucích do Jeruzaléma, zatímco se Ježíš blížil k městu, v němž se mělo naplnit jeho mesiášské poslání. Církev se při liturgii Květné neděle vrací k té radosti a naději, které provázely Ježíšův vstup do Jeruzaléma. Přicházel jako jeden z poutníků na velikonoční slavnosti a kráčel obklopen zástupem putujících. Nešel pěšky, nýbrž jel na oslátku, aby se naplnila slova proroka: „Hle, tvůj král k tobě přichází pokorný, sedí na oslu, na oslátku, osličím mláděti.“ (Mt 21,5).

Tvůj král ...

Nesl v sobě autentické dědictví izraelských panovníků, jenž se váže na jeho davidovský původ. Nesl v sobě také královské poslání, které bylo spojeno s Božím královstvím na této zemi. Toto poslání se mělo naplnit skrze smrt na kříži. Ježíš si šel do Jeruzaléma pro smrt děsivě poznamenanou lidskou hanbou, pro smrt, která byla mnohem blíže, než by si v tu chvíli kdokoli pomyslel.

Nicméně v okamžiku, kdy Kristus vstupoval do Jeruzaléma, ho obklopovalo nadšení zástupů poutníků. A církev v dnešní liturgii znovu zakouší toto nadšení, aby na jeho pozadí jasněji zvýraznila hlavní rysy velikonočního tajemství. Dnes se otevírá svatý týden, týden umučení, smrti a vzkříšení Ježíše Krista, který byl z Davidova rodu: Ježíše Krista, Syna Božího.

2. Na nadšení poutníků, kteří kráčeli směrem k Jeruzalému spolu s Kristem, se podíleli významným způsobem mladí, tedy děti a mládež, hebrejské děti.

To by mohlo vysvětlovat také zvláštní účast mladých lidí na liturgii Květné neděle na náměstí svatého Petra. A tak tomu bývá každoročně. Nyní, v mimořádném jubilejním roce vykoupení, kdy se Květná neděle stala vyvrcholením jubilea mladých, platí totéž, ale zcela mimořádným způsobem. Z důvodu tohoto jubilea jste přišli jako poutníci ze všech koutů Itálie, a rovněž z různých zemí i kontinentů světa.

Tímto svým putováním se spojíte s jeruzalémskou mládeží, která šla spolu s Ježíšem a volala: „Hosana synu Davidovu! Požehnaný, který přichází ve jménu Páně! Hosana na výsostech!“ (Mt 21,9) Tímto způsobem vyjadřovali mladí svoje mesiášské nadšení.

3. Je to nadšení pro osobu Ježíše Krista, který nepřestává ztělesňovat ideál, a to ten nejdokonalejší ideál lidství. Mladí na něj pohlížejí, protože mladí s sebou nese obzvláštní „potřebu“ vzoru pravého lidství: kompletního, prostého, průzračného exemplárního lidství. „Potřeba“ takového lidství je zejména mezi mladými velmi silná, protože před nimi stojí velmi naléhavá otázka: Jaký má být vlastně člověk? Jakým člověkem stojí za to být? Kým mám být já, abych naplnil správným obsahem toto mé lidství, které mi bylo darováno?

Mladí tedy obklopují Ježíše Krista při liturgii Květné neděle, aby vyjádřili svoje nadšení, které evokuje jeho osoba ve stále se střídajících generacích mladých. Jako kdyby říkali: „Hosana synu Davidovu!“ Opravdu stojí za to být člověkem, protože jsi se jím stal ty a protože jsi přišel na svět, abys vydal svědectví pravdě! Protože jsi byl díky své lásce člověkem, který žil „totálně pro ty druhé“! Protože jsi naplnil lidství prostým, průzračným a autentickým obsahem! Ustavičně nám skýtáš odpověď na ty otázky, které člověka rozechvívají, a rozechvívají především mladého člověka.

Proto tedy buď pozdraven, Ježíši z Nazareta, který vstupuješ do Jeruzaléma a sedíš přitom na oslátku. Hosana! Požehnaný, kdo přichází ve jménu Páně!

4. Liturgie vstupu do Jeruzaléma pokračuje dále. Po úvodním procesí se čte zpráva o utrpení našeho Pána Ježíše Krista podle Matoušova evangelia. Této zprávě předchází čtení z knihy proroka Izaiáše a čtení z listu sv. Pavla Filipánům.

Apoštol nás uvádí do tajemství vykoupení, tedy do vlastní Boží odpovědi, kterou Ježíš dává na otázku člověka ohledně pravého smyslu lidství a ohledně posledního a definitivního smyslu. Apoštol píše: „Ježíš Kristus ... ačkoli má božskou přirozenost, nic nelpěl na tom, že je rovný Bohu, ale sám sebe se zřekl, vzal na sebe přirozenost služebníka a stal se jedním z lidí“ (Flp 2,6-7).

O neděli utrpení Páně církev vyznává svoji víru v Ježíše Krista, Božího Syna, soupodstatného s Otcem. Pravý Bůh a zároveň pravý člověk!

V tajemství vykoupení tento Syn, který je soupodstatný s Otcem a který je Otci roven, na sebe bere přirozenost služebníka. Bůh tak vystupuje v podobě služebníka, a právě to patří k podstatě vykoupení, které přináší přemožení hříchu v jeho samotném kořeni. Kořen hříchu tkví ve skutečnosti, že ten, kdo nebyl stejný jako Otec, tedy nejprve stvořený anděl a posléze stvořený člověk, se snaží postavit na roveň Bohu. Vykoupení tedy překonává hřích v jeho samotném kořeni, když ten, který je roven Bohu jakožto Syn, jenž je roven Otci, se zříká práv, které tato rovnost s sebou nese, a bere na sebe přirozenost služebníka. Bere na sebe podobu člověka a stává se jedním z lidí, a tímto způsobem překonává hřích člověka. Vítězství nad hříchem člověka i nad hříchem světa je ústředním bodem vykoupení světa.

5. Drazí mladí přátelé! Poutníci jubilejního roku vykoupení! Vy, které tolik oslovuje Kristus – člověk, vyznejte spolu s církví, vyznejte spolu s nástupcem svatého Petra víru v Krista, Božího Syna. Pak se vám odhalí základní rozměr vykoupení. Pak také zjistíte, že pravá velikost člověka se skrývá v životě pojatém jako služba.

Hle, když se stal jedním z lidí, Boží Syn na sebe vzal podobu služebníka. Boží Syn slouží. Slouží dobru každého člověka. Především však slouží jeho poslednímu dobru, dobru spásy.

Když se tedy stal jedním z lidí, je člověkem „pro druhé“. Ovšem tento člověk pro druhé, člověk, který slouží, je sám Bůh. Je Božím Synem. Jeho služba je rozhodující jedině díky jeho vznešenému lidství. Služba v sobě obsahuje cosi božského. Je znamením Božího Syna.

To je hluboce vepsáno do skutečnosti vykoupení světa. Jako je v dramatu odsouzení světa a odvratu od Boha vepsáno programové rozhodnutí „nebudu sloužit“, tak v evangeliu, tedy v radostné zvěsti obrácení a smíření s Bohem, v evangeliu spásy světa, je vepsán Kristus, který na sebe vzal přirozenost služebníka. A do evangelia, do radostné zvěsti, je vepsán každý člověk, který přebírá od Krista postoj ochoty k službě, když se podle svých možností a svých úloh stává také „člověkem pro druhé“, člověkem, který slouží.

Přijměte, mladí přátelé, právě tento rozměr vykoupení jako program vlastního života; tento program si přece děláte právě v mládí! Kéž takový program vzejde jako zvláštní plod z tohoto vašeho jubilea. Učte se od Krista Vykupitele vítězit nad hříchem, nad vlastním egoismem a hříšnou žádostivostí, která se v tomto egoismu skrývá. Jedná se o žádostivost očí, těla a o pýchu života. S tím je také spojen postoj vyjádřený slovy: „Nebudu sloužit.“

6. Učte se rovněž ze zkušenosti Květné neděle darovat sebe samé, své vlastní „já“, svůj život v jeho plnosti především Bohu.

Hle, Kristus se ponížil a byl poslušný až k smrti, a to k smrti na kříži. Proto ho také Bůh povýšil a dal mu jméno nad každé jiné jméno (srv. Flp 2,8-9).

Kristus, Boží Syn, a Kristus, pravý člověk! Boží Syn je věčně v Otcově lůně sjednocen s Duchem svatým. Kristus – Člověk, podobný lidem ve všem kromě hříchu, se daroval Otci s vrchovatou štědrostí pro spásu světa. Nabídnul se Otci jako oběť za hříchy světa, za hříchy člověka. Kristus, pravý člověk, měl důvěru v Otce až do konce. Do jeho rukou až do konce svěřoval svůj život a svou smrt, všechno to, co představuje pozemskou lidskou existenci.

A Otec přijal Kristovu oběť. Otec Krista vyvýšil! Dal mu jméno, které je nad každé jiné jméno. Povýšil ho v hodině jeho smrti na kříži. Povýšil ho do slávy vzkříšení a z jeho smrti dal vzejít tomu životu, který je v milosrdném Božím plánu určen pro člověka. Jedná se o věčný život. Kristovo vzkříšení je definitivním zjevením povolání člověka k nesmrtelnosti.

7. Proto také liturgie Květné neděle v jubilejním roce vykoupení odkrývá před vámi, mladými poutníky, tuto pravdu o člověku, pravdu, kterou by nikdo jiný nemohl a nikdo jiný také nikdy nebude moci zjevit. Pouze Ježíš Kristus.

Tato pravda je zároveň povoláním: jsme vykoupeni Kristem, v Ježíši Kristu jsem povoláni ke spáse, tedy k životu v milosti Boží. Jsme také povoláni k tomu, abychom přemáhali zlo láskou a pravdou. Jsme povoláni k pravé svobodě Božích synů a v Ježíši Kristu jsme povoláni ke slávě.

Taková je božská pravda o člověku. Takové je znamení, které Bůh dává každému z nás. Tento Boží záměr se člověku představuje ve své nejzazší hloubce v Ježíši Kristu.

Co tedy od nás očekává Kristus? Čeká, že se do tohoto Božího záměru budeme snažit vstoupit s „projektem“ našeho vlastního života, a to s naším zásadním rozhodnutím. Kristus nám v tom všem chce pomoci silou své pravdy a své lásky, která je nám díky nevýčerpatelným pokladům vykoupení vstřípena a kterou posiluje Duch svatý, Utěšitel.

8. *Hebrejské děti ...*

Putujme tedy, mladí křesťané, poutníci jubilejního roku vykoupení! Spojujeme se s mládeží, která tehdy stála podél cest vedoucích do Jeruzaléma. Oni ještě neznali plně tajemství Ježíše z Nazareta. Necháпали ještě, jakou skutečnost v sobě skrývá jméno „Mesiáš“, Davidův syn.

My to víme. Jsme svědky smrti a vzkříšení, kříže a spásy. Máme plné poznání Kristovy paschy. S tímto velikonočním vědomím se tedy dnes přidružíme k mladým z Jeruzaléma a volejme: „Požehnaný, který přichází ve jménu Páně! Hosana na výsostech!“

Bůh ho povýšil!

Anděl Páně

15. dubna 1984 – náměstí svatého Petra (Řím)

VE SVĚTLE VZKŘÍŠENÉHO BUDUJTE NOVÝ SVĚT

1. Zatímco se blíží hodina modlitby Anděl Páně, myšlenky se upínají k počátku svatého týdne, ke Kalvárii, kde stojí pod Ježíšovým křížem jeho Matka (srv. Jan 19,25) a také mladý Jan, učedník, jehož Ježíš miloval (srv. Jan 19,26), učedník, který při poslední večeři položil svou hlavu na Spasitelova prsa (srv. Jan 13,25), a tak z jeho prsou obdržel tajemství moudrosti a zbožnosti (Ambrož, *De institutione virginis*, 46). On zapsal a církvi předal to, co ostatní evangelisté neřekli: Pod Ježíšovým křížem stála jeho Matka.

Dlouhé mlčení putující Panny, které započalo oním radostným „fiat“ v Nazaretě, se střetlo s tajemnými a temnými předpověďmi u příležitosti představení prvorozeného v Chrámě, a právě na Kalvárii toto mlčení došlo svého spasitelského vyvrcholení. „Matka hleděla soucitným okem na Synovy rány, o nichž věděla, že z nich vzhází spása celému světu.“ (Ambrož, *De institutione virginis*, 49)

Ukřižovaná s ukřižovaným Synem (srv. Gal 2,20) nazírala s úzkostí matky a s hrdinskou vírou učednice smrt svého Boha. „Láskyplně souhlasila, aby byl zabit obětní dar, který ona zrodila.“ (*Lumen gentium*, 58) Pronesla tedy svoje „fiat“, když konala vůli Otce pro nás a když nás všechny přijala za své děti, jak jí to odkázal sám Kristus: „Ženo, to je tvůj syn“ (Jan 19,26)

2. „To je tvá Matka.“ A od té chvíle si ji ten učedník vzal k sobě (Jan 19,27). Panický učedník přijal panenskou Matku jako své světlo, svůj poklad, své dobro, jako nejdražší dar, který mu odkázal sám Pán. Miloval ji něžně celým svým synovským srdcem. „Proto se nedivím,“ píše Ambrož ve svém *De institutione virginis*, „že dokázal lépe než ostatní psát o Božích tajemstvích, když měl vedle sebe sám příbytek nebeských tajemství.“

Mládeži, přijměte také vy Marii do svého srdce a do svého života. Kéž ona představuje inspirující ideu vaší víry, kéž je pro vás světlou hvězdou při vašem velikonočním putování, při utváření nového světa ve světle vzkříšeného Krista, při očekávání věčných Velikonoc Božího království.